

چەۋا دى باۋەرىي ب دەرۋونى خۇ ئىنى؟

نەسرین حسين پيداۋى
رابەرا كۆمەلەيەتتى

تو دزانی ئىدى ھىشى و داخازىت ھەر مروفەكى دزانىت راستيا زانىنا سرۇشتى مروفايەتى يى ب ھەمى لايافە چ ب رەفتار و چ ب ھەفركىنى قە چى يە؟ ئارەزوۋا مروفى تىگەھشتى و خۇشتى دناۋ خەلكى دا ئەۋە كا چەۋا دى رىز و باۋەريا خەلكى ب دەست خۇفەئىنىت، قىجا ناھىلم تو گەلەك دۈير بچى و لىستا ھىشى و ئاۋاتا دىزى بكى، دى

بىژمە تە ب رىكەكا سانامى و قەبرى ئەۋ ۋى (باۋەريا كەسايەتيا تە ب دەرۋونى) ئەفە تىشتەكى بھاگرانە و ئەم ھەمى ھىشى دكەين ب دەست خۇ قە بىنىن.

ئارىشا مەزىن ئەۋە دەھبوونا قى باۋەرىيى دېنيا تا مروفى دانەكو دنەبوونا قى باۋەرىيى، پاشى دى ئارىشا دى قەكۈلەين ئەۋۋى يا گرېدايە ب ئارىشا ئىكى قە (چەۋا دى مە باۋەرى ب دەرۋونى خۇ ھەببىت).

خۇشتىرتىن تىشت من خاندى ۋ

ئىسانا زانايەكى دەرۋونى خودان رەكە سەك و ب كەنى كو دىبىزىت (باشتىرىن دەرمان كو چىدبىت بىتە چىكرن و دياركرن بۇ كەيف و خوشيا مروفايەتسى. ھندەك ھەبكىت باۋەرى ب دەرۋونى ئە) قىجا ھەكە زانايىن دەرمانخانا گەھشتە قى ئاستى كو بشىن قى دەرمانى چىكەن دى جىسھان پىتر شاد و بەختەۋەر بىت) بەلى چىنكو ھەتا قىگافى ئەگەھشتىنە قى (ئىبىتكارى) و ئەز باۋەرم كو ناگەھنى ۋى، قىجا ل سەر مە پىدقى يە ئەم ب خۇ رىكا خۇ بگرىن دا بگەھىنە داخاز و ھىغيا خۇ يا گران ئەۋ داخاز ۋى دى چەۋا دەرۋونى خۇ تىركەين ب باۋەرىي دا ب ھىز بكەقەين دەھمى بوارىت مروفايەتسى دا و دا پىش بىخىن، ئەفە ۋى پىدقى ب پىتر گرنگىي و پىش كەفتنى يە.

باۋەرى ب دەرۋونى شىلانەكە ۋ ھزر و ھەست پىكرنى و رازى بوونى بدەرۋونى تە، بوو پىتر روون كرىنى بىژمە خۇ (ئەز ھەست دكەم ب دەرۋونى خۇ و ئەز ۋ دەرۋونى خۇ رازى مە) ئانكو ئەز ھەر ھزرەك و رەفتارەكەكەم دى ۋى لاي بىت كو ئەزكەسەك من بەھايەك و

قىمەتەكە مەزىن ھەيە دەھمى بوۋارادا د شۇلى خودا و خىزىنى و كەس و كارا و ھەفالا، ئەھا ئەفەيە (باۋەرى ب دەرۋونى).

ئەۋ مروفى باۋەرى ب دەرۋونى خۇ ھەببىت دى ب رەنگەكى گىشتى ھەمى گاڤا يى ئىجابى بىت و دى شىت ھەفكارىي دگەل ھەمى بواریت جىككى خۇ كەت چۈنكى دى قى باۋەرىيى بكارىنىت بۇ رىئەبىرنا ھەمى كارىت جىككى ب رىكەكا باش و ل دەمەكى دياركرى و بىھىزەكا راستەقىنە بەلى ئەم دى براستىەكى كەقەين كو مە قىا بىت يان مە ئەقىابىت ئەۋۋى كو رىزەكە مەزىن ۋ خەلكى قىجا ھەرىكەك ل دۈيف كەساتيا خو و ئىنگەھا خۇ و ئاستى وى يى زانستى و كۆمەلەيەتى و بارى ئابورى يى وى باۋەرى ب دەرۋونى خۇ نىنە يان ئەف باۋەرىيە يا بەرزەيە ل دەف وان.

لدۈيف سەرۋىرىيا كو ئەم شەرم ۋى دكەين بىژىن جىككىت پىش كەفتى و خودانىت مەدەنىيەتى شارستانىەتى دگەل جىككىت (بدانى) دىكەسان كو باۋەرى ل نك وان يا بەرزەيە.

ل قىرى دقيا ئەم جاردەكا دى باۋەريا خۇ يا دەرۋونى دۈبارەكەين ئەز باۋرم ھەكە تو بىژى ب زەھمەتە من باۋەرى ب دەرۋونى خۇ ھەببىت و شۇلەكا مەزىن ئەفە دى ل دەف وان كەسا بىت ئەقەت خەمۇكى بىتنى و ئەۋى ئىانى بى زار بوۋىن ئەگەر تە باۋەرى ب دەرۋونى خۇ ھەببىت ھندى پلا قى باۋەرىيى بىلند بىت ھەر دقيا بىت تو قى باۋەرىيى پىش بىخى و چىتر لى بكى ب رىكەكى ھەمى گاڤا تو يى شارەزىي د رەفتارىت خودا و ئەۋ رەفتارىت تو بكار دىنى دگەل بەرامبەرى خۇ، ئەھا ئەۋە ئەف شارەزايە دى خۇ راكى بۇ تە پەيداكەت كو تە چ جارا توۋشى بەرزەبوونا باۋەرىيى ئەكەت قىجا ب رىكا زانىنا دەردى دى چارەسەرى ئىتە كرن و دى دەرمان ۋى ھەببىت ھەتا ھالەتەكى تەۋازنى ددەيە باۋەريا خۇ و دى شىنى قى باۋەرىيى گەشەكەى بۇ قوناغەكا داھاتى يا ديار و بى گومان ھەكو ھەستى مروفى يى سلبى بوو ل سەر دەرۋونى خۇ و ل سەر كار و پەيوەندىت خۇ ل قىرى دى باۋەرى كىم بىت. چارەسەركرن ۋى ئەيا ب زەھمەتا و يا مستەھىلە و ئەيا ب سانامى يە گەلەك. ئەگەر كاروبار و ھەفركى و بەرپىسى بىت نوى ھەمى گاڤا ل بەر چاقىت تە بوون ھىدى ھىدى دى خەمۇكى و ھەست ب گونەھبارىي و شەرم كرن دى بەرزەبىت ھەرۋەسا دى گەلەك رەفتارىت ئەباش ئەۋىت دكەقنە د رىكا گەشەكرنا باۋەريا مروفى ب دەرۋونى خۇ.

باۋەرىكە دەست پىكا كو تو ئازاد بىي ۋ ھزر و ھەست و رەفتارىت سلبى و ئەباش و تو ھىشى و داخازىت خۇ بجم بىنى ئەۋ ۋى باۋەريا تە ب دەرۋونى خۇ ھەمى گاڤا ھەببىت خۇ ئەگەر رەفتارى دگەل دەرۋونى خۇ شۇفەدەكى و ئەگەر بىت وى بزانى وى گاڤى تو چ جارا دەرۋونى خۇ ناىشىنى و ھەرۋەسا دەرۋونى كەسى بەرامبەر خۇ.

گاره‌ی

حه‌ژیکرن

پروسه‌یه‌کا ئیک لایه‌نه ژ ئه‌نجامی هنده‌ک هۆکارین ده‌رونی و له‌شی و دیسان هنده‌ک حه‌زیت له‌شی مروّقی په‌یدا دبیت و مروّق‌حه‌ژ ژ تشته‌کی هه‌مبه‌ر خۆ دکه‌ت. و مه‌رچ نینه‌که‌سی دووی یان لایه‌نی به‌رامبه‌ر هه‌ست پی بکه‌ت یان بیژین هه‌بوون ژ نه‌بیت. دیسان نه‌مه‌رچه‌کو ئه‌و تشتی‌کی کو تۆ‌حه‌ژێ دکه‌ی. مروّق‌بیت. یان ره‌گه‌زێ به‌رامبه‌ر مروّقی بیت یان ره‌نگه‌ هه‌رگیاندار نه‌بیت. بۆ نموونه‌ زۆر جارن مروّق‌حه‌ژ ژ ترومبیله‌کا جوان یان خانیه‌کی... هتد دکه‌ت دیسان حه‌ژیکرن ل سه‌ر بنه‌مایێ ناکه‌توارکیی ئانکو "ته‌واقعی و ناشویی ده‌یته‌ کرن بۆ نموونه‌. زۆر جارن حه‌ژیکرن مروّقی بۆ بیژه‌ره‌کا تیله‌فزیونی یان ئه‌کته‌ره‌کا شائویی ده‌یته‌. ئه‌ف ناه‌ ئینانا می من وه‌کو کور ب کارئینا بۆ کچان به‌روفاژی. چونکه‌ حه‌ژیکرن ل جه‌م وان ژێ وه‌ک مه‌ کوران هه‌یه‌.

دیسان گه‌له‌ک جارن حه‌ژیکرن ژ ئه‌نجامی بارودوخێ هه‌وایی. کیم و زنده‌ دبیت. ئه‌وژی ژ ئه‌نجامی کارتیکرنا گه‌رمی و سه‌رمایی ل سه‌ر له‌شی مروّقی و دیسان نه‌ندامین وی. ب فی چه‌ندی ژێ خۆیادبیت کو حه‌ژیکرن پروسه‌یه‌کا تاکه‌ که‌سی یه‌ و ژ ئه‌نجامی گه‌ریانا مه‌ و دیداریت مه‌ و دیتنا مه‌یا روژانه‌ دناف جفاکی دا. په‌یدا دبیت بو نموونه‌ دئیک دم دا ره‌نگه‌ کوره‌ک حه‌ژیکرن وی بۆ گه‌له‌ک کچان بیت. ئی ئه‌فه‌ پروسه‌یه‌کا ده‌می‌یه‌ و ده‌می وی ژێ زۆری کورته‌. و به‌راهیا خۆ نابینیت ئانکو حه‌ژیکرن هزری دپاشه‌روژی دا ناکه‌ت و ب تنی تیزکرنا هنده‌ک حه‌زایه‌. کو ئه‌و ژێ بۆ ماوی چه‌ند ده‌قیقه‌یه‌کان کو نابنه‌ سه‌عه‌ت ژێ ب دوماهیک ده‌ین و نامین ئی دگه‌ل فی چه‌ندی ژێ هنده‌ک جارن ژێ حه‌ژیکرن دبیته‌ پینگافا ئیکێ به‌ره‌ف ئه‌قیه‌نه‌کا راست و دروست و خه‌ونین ناشویی دکه‌ته‌ واقعه‌ک کو هه‌رده‌م مروّقی ده‌زری دا نه‌بن. ئی ئه‌ف رویدانه‌ ژێ زۆر دکیم و به‌رزه‌نه‌ و ره‌نگه‌ نه‌هینه‌ دیتن ژێ.

ئێ هه‌ر چه‌وابیت. ئه‌فرو دناف لاوین مه‌دا. حه‌ژیکرن ب مانایه‌کا مه‌زنتر ده‌یته‌ شروقه‌کرن، ده‌یته‌ هۆمارتن ئه‌قینی ب تاییه‌ت ل جه‌م کچان به‌لگه‌ژی بۆ کچان ئه‌وه‌. کو ئه‌و کورێ بۆ جارا ئیکێ حه‌ژیکرنی یان ژێ ب رامن و تینگه‌هشتنا وان کو ئه‌قینی یی دگه‌ل دکه‌ن ناگه‌هه‌ ئیک و گه‌له‌ک جارن ژێ یی دووی و یی سینی... هتد بۆ تاییه‌ت هه‌ژین کو وی دقیتن و دخه‌یالا خۆدا چاندی یه‌ له‌ومان ئه‌قینی و حه‌ژیکرن دوو په‌یئن ئه‌گه‌ر ل جه‌م مه‌ ئیک رامن هه‌بیت. ئی دبنه‌کوک و پراکتیکی دا. چه‌وا دوو په‌یئن ب گوتن و نفسین د جیواوان. وه‌ها ژێ دوو رامنن جودا و جیواوان هه‌نه‌، ئه‌فجا هه‌ر که‌سی گوته‌ ته‌ ئه‌ز حه‌ژ ته‌ دکه‌م بزانه‌. ئه‌و نه‌ ئه‌قینی یه‌. به‌لکو دقیت هنده‌ک به‌رزه‌وه‌ندیین خۆ دگه‌ل ته‌ بجه‌ بینیت و بینگومان ژێ کو به‌رزه‌وه‌ندی هه‌می دکورتن و وه‌ختینه‌ و ئه‌ف به‌رزه‌وه‌ندیه‌ ژێ پتر رومانسیه‌ته‌. د خه‌له‌کا ببیت دا. ئه‌قینی دئ هیته‌ خۆپاکرن

دره‌و دره‌وه‌ چ سپی چ ره‌ش

په‌یه‌وند که‌مال

دقی جیبه‌انا پان و به‌رین دا زۆر تشتین سه‌یر و عنتیکه‌ هه‌نه‌و تشتین ب مفا هه‌نه‌ و تشتین بی مفا ژێ هه‌نه‌. ئه‌و تشتین بی مفا و ده‌ما دبنه‌ دیارده‌یه‌کا سرۆشتی ئه‌فه‌ جعی مه‌ترسیه‌کا مه‌زنن بۆ جفاکی چیدکه‌ن و جفاکی هان دده‌ن بۆ هه‌لوه‌شینی. ئه‌ف دیاردا مه‌دقیت به‌حس ئی بکه‌ین ئه‌فا هه‌ی و به‌ربه‌لا‌ف د ناه‌ جفاکی دا. دیاردا دره‌وی یه‌ ب راستی دره‌و زۆر تشته‌کی شه‌رمه‌ و بی شه‌رمزاره‌ بۆ هه‌رکه‌سه‌کی بیت چ مه‌زن و چ بچویک بیت. ئه‌فی دیاردا سه‌پرو نه‌یا شرین دقیت جه‌یت پیت خوه‌ دناف جفاکی دا بکه‌ت و ره‌ه‌ و ریشالینت خۆ موکم ترلینبکه‌ت. یا باش ئه‌فه‌یه‌ گه‌نجی مه‌ هه‌می بزافا بکه‌ت بۆ کونترۆل کرنا فی دیارێ چونکه‌ ئاینده‌یی هه‌ر ملله‌ته‌کی هه‌بیت ل سه‌ر فی گۆیا ئه‌ردی ب ئاینده‌یی گه‌نجیت وان فه‌ یا گریدایه‌ و دقا جفاک باش گه‌نجیت خوه‌ په‌روه‌رده‌ بکه‌ت دا کو ل پاشه‌روژی گه‌نجه‌کی ژ هه‌ژی ژێ به‌ره‌ف بیت. دبینیت زۆر جارن ئه‌ف بابته‌ هاتیه‌ سازاندن ل گه‌له‌ک ده‌زگه‌هیت راگه‌هاندنی مه‌رم ژێ هشیارکرنا جفاکی یه‌ ب گشتی و لاوان ب تاییه‌تی.

ئه‌گه‌ر ئاوریه‌کی ل وه‌لاتین پینشکه‌فتی بده‌ین وته‌ماشه‌ی ره‌وشا وان بکه‌ین و سالوخه‌ته‌کی ژ وان به‌حس بکه‌ین دئ بینین کو دره‌و کریتترین تشته‌ ل ده‌ف وان. دبیت به‌سه‌کی پینشکه‌فتنا وان یا جفاکی و ره‌وشه‌نبیری و هزری و ئابوری ژ راست گوییا وان ده‌ست پی کریت ژ بلی ئه‌و به‌هایه‌کی زۆر گرنگ بده‌می دده‌ن و ده‌می وان بی دابه‌شکریه‌ ل دویف کارویرۆه‌بیت وان به‌لی ل ده‌ف مه‌ ده‌می چ گرنگیا خۆ نینه‌. دبیت زۆر جارن ژ ئه‌گه‌ری گیروبوونا مروّقی ژ ئفانی خوه‌یی ده‌ست نیشانکری بزافی بکه‌ت هه‌فالی خۆ قایل بکه‌ت ئه‌وژی ب دره‌وه‌کی داکو مروّق بۆ خۆ بکه‌ته‌ به‌انه‌ و خۆ قورتال بکه‌ت.

ببۆره‌ هه‌فال ئه‌ز ژ به‌ر فلان تشتی گمروبووم. یا ژ مروّقی فه‌ مروّقی کاره‌کی زۆری عنتیکه‌ و سه‌یر نه‌نجام دا چونکه‌ کولاه‌ک کره‌ سه‌ری هه‌فالی خوه‌، من ئه‌و قایل کر به‌لی یا نه‌نجام دبه‌روفاژینه‌. ته‌ که‌سایه‌تیا خوه‌ د چافیت وان دا لاوازر. و ئه‌گه‌ر ئه‌ف ره‌فتاره‌ بۆ گه‌له‌ک جارن دووباره‌ و سێ باره‌ ببیته‌ فه‌ ئیدی هه‌فالینت ته‌ و که‌س و کارینت ته‌ دئ دوپه‌رکه‌ف ئی ته‌ و دئ ببیه‌ که‌سه‌کی گومان لیکری دناف جفاکی دا. ئه‌فجا دره‌و دره‌وه‌ چ یا سپی بیت یان یا ره‌ش بیت هه‌ر دره‌وه‌.

